

Mózes Huba

Könyörgés csodáért

1928. április 15-én, az aradi *Vasárnap* című folyóiratban jelent meg Dsida Jenő *Könyörgés csodáért* című verse, amelyet Szakolczay Lajos iktatott a költő *Összegyűjtött versek és műfordítások* című kötetébe, 1983-ban.

A vers első szakasza Ézsaiás/Izajás könyve egyik versének, nevezetesen az első rész harmadik versének a parafrázisa. A héber vers fordítása a Kálvin Kiadó magyarázatos Bibliájában (1996) a következő:

*Az ökör ismeri gazdáját,
a szamár is urának jászlát,
de Izráél nem ismer,
népem nem ért meg engem.*

A fenti sorok megfelelői Dsida Jenő parafrázisában, a *Vasárnap* hasábjairól:

*Az ökör ismeri az ő gazdáját,
a szamár is tudja jászla urát,
csak te, Izrael,
nem ismered föl a te Uradat.*

A *Könyörgés csodáért* című versnek a Dsida-hagyaték kolozsvári részében fennmaradt a kéziratos változata is. Ebben a változatban *Az ökör ismeri az ő gazdáját* sorra a kevésbé nyomatékos *nem ismered föl Uradat* felel. A két sor szembenállását a *Vasárnap*-beli változatban *a te* szókapcsolat erősíti.

A kéziratos és a nyomtatott változat között azonban további eltérésekről is számot adhatunk.

A kéziratos változat ötödik sorából a papírra vetés lendületében (?) kimaradt egy szókezdő mássalhangzó. Ez a nyomtatott változatban természetesen a helyére kerül: *Pedig hajnalodik kelet elől* → *Pedig hajnalodik kelet felől*. A kéziratos változat tizennegyedik sorának egyik magánhangzóját pedig a nyomtatott változatban másik magánhangzó váltja fel: *a fölkelő nap üstöke letörli* → *a felkelő nap üstöke letörli*.

A legszembeötlőbb azonban a kéziratos és a nyomtatott változat címe közötti eltérés. A kézirat *Erdélyi népemért* című változata Dsida szűkebb pátriabeli sorstársait szólítja meg, míg a nyomtatott változat *Könyörgés csodáért* címe minden megszorítás nélkül fejez ki azonosulást a költő bárhol élő sorstársaival.

Az Erdélyi népemért → *Könyörgés csodáért* című változtatásban a krisztusi szenvedéstörténettel azonosuló *Nagycsütörtök* variánsokból ismert szövegmodosításának – *mint aki*

Erdély földjén halni készül → mint ki sötétben titkos útnak indult – előképét ismerhetjük fel. Ez a társítás ugyanakkor ismételten a Dsida-versek, köztük a *Könyörgés csodáért* ó- és újszövetségi ihletettségre, bibliai intertextualitására irányítja a figyelmet.

A *Könyörgés csodáért* első szakaszát a *Vasárnapból* idéztem. Természetes tehát, hogy a folytatást is innen citálom (különös tekintettel arra, hogy a vers újraközlése az 1983. évi gyűjteményes kötetben önkényesnek ítéltető „javítást” tartalmaz: *a poklosok szája gyógyulást vonaglik* → *a poklosok szája gyógyulásért vonaglik*).

Íme a folytatás:

*Pedig hajnalodik kelet felől.
A mérhetetlen fény és árnyék
itt áll jobbam felől
s vezetí vérembe mártott tollamat.*

*A siralmak völgyében nyüzsgő tömeg.
A vakok látni akarnak,
a süketek hallani
s a poklosok szája gyógyulást vonaglik.*

*Arcom patakzó könnyét
a felkelő nap üstöke letörli
s az elnémult sokaság fölött
a lángrahasadt egekbe kiáltok:*

Adonai, tégy csodát!

A fenti sorok bibliai összefüggései közül itt kettőre utalnék. Először arra, hogy *A siralmak völgyében nyüzsgő tömeg* sor *siralmak völgyében* szókapcsolata a 84. zsoltár hetedik verséből származik. Folytatólag pedig arra, hogy *A vakok látni akarnak* kezdetű rész a többi közt Ézsaiás/Izajás könyve hatodik részének kilenc-tizedik, Máté evangéliuma tizenharmadik részének tizennégy-tizenötödik és az Apostolok cselekedetei huszonnyolcadik részének huszonhat-huszonhetedik versét visszhangozza.

A zsoltáros hang, az ó- és újszövetségi kötöttség azt is jelzi, hogy a *Könyörgés csodáért* című vers végső soron akár a 137. zsoltárt újszövetségi módon felülíró, nagy ívű rapszódia, a *Psalmus Hungaricus* egyik korai előzményének is tekinthető.